

Unesená lodní socha

Dala by se považovat za variantu nebo za opak zachráněné lodní sochy, její záchrana je tak sobečtější a jistější, tím činem je odebrána všem a zmizí jako pohlcená mořskou hlubinou. V únoscích lze snadno vidět maniaky a fetišisty, jako byl Erik Kurtz, německý důstojník, který si v roce 1944 vzal s sebou do hotelu překrásnou Atalantu z La Spezie těsně předtím, než se kvůli ní zastřelil. Každé výhradní vlastnictví, i mistrovského uměleckého díla, představuje přízemní, smrtící fetišismus. Kdo má nebo by rád měl jednoho Goyu, aby ho mohl sám obdivovat a jen on si ho užíval, bez vědomí ostatních, za dveřmi opancéřovanými proti lupičům, je větší ubožák než ten, kdo laská bičík a holínky - ten je totiž velkorysejší, nechce nikoho o nic obrát, nevadilo by mu, kdyby ten bičík podnítil fantazii někoho jiného a přišel by mu na pomoc, pouze si ho nechává v zásuvce pro svou osobní nutkavou potřebu, asi jako se člověk nají, když dostane hlad, a samozřejmě je radši, že ten krajíc chleba skončil v jeho ústech a ne v ústech někoho jiného, ale nijak se netěší z představy, že druzí zůstanou o hladu. Kdežto pro toho, kdo by chtěl ukrást Monu Lisu, spočívá požitek právě ve výhradním vlastnictví, v tom, že ostatní, všichni ostatní budou o to potěšení připraveni, jako kdyby někdo chtěl mít jen a jen pro sebe barvu moře nebo letní světlo.

← Socha zvaná Atalanta (La Spezia, Museo Tecnico Navale).

Z kronik se dočteme, že figury z přídí – jako všechny ostatní sochy – vyvolávají pubertální vzrušení, zvláště na lodích za dlouhých měsíců odříkání. Ale k únosu je zapotřebí ještě něco víc, nějaký hlubší podnět. Člověk si klade otázku, kdo a proč unesl v Trogiru Ženu, sochu, která zdobila před galéri, jíž v bitvě u Lepanta velel Alvisé – nebo Alvižo – Čipiko (nebo Cippico, psáno též Cipico), a pak celá staletí nádvoří paláce Čipiko s pozdně gotickým průčelím, trojdílnými okny a velkolepým renesančním portálem od Ivana Duknoviće.

Čipiko pocházel ze šlechtického rodu, jak o tom svědčí i jeho palác. Pravděpodobně ani sám nevěděl přesně, zda se jmenuje Alvisé nebo Alvižo, jména přelétávají z jednoho jadranského pobřeží na druhé jako slova unášena větrem a vracejí se zpět. Mezi italským Alvisé a chorvatským Alvižo není velký rozdíl, i když kvůli tomu občas teče krev. Jeden jeho předek Koriolan Cipiko či Coriolanus Cepio, patriarcha chorvatského písemnictví, opěvoval latinsky v *De bello asiatico* hrdinské činy Pietra Moceniga proti Turkům. Několik set let po něm, na přelomu devatenáctého a dvacátého století Ivo Čipiko, sociálně silně angažovaný spisovatel, který se považoval za Srba, opěvoval krásy jadranských ostrovů. Žena z Trogiru se objevuje v mém románu *Poslepu* jako jedna z mnoha tváří, vynořujících se z blouznění hlavního hrdiny, tvář milované a trestuhodně ztracené ženské postavy.

Jak se na šlechtice sluší, vystrojil Alvižo galéru a u Lepanta se ocitl tváří v tvář Uccialímu, jinak také „odrodilci Alímu“ původně kalábrijskému rybáři, z něhož se stal korzár ve službách alžírského regentství. Když se Čipiko vrátil do Trogiru, umístil na nádvoří svého paláce figuru představující kohouta, ukořistěnou z jedné turecké lodě, a Ženu, o níž se proslýchalo, že představovala jeho manželku nebo milenku, nějakou konkubínu či dívku z lidu, kterou si vzal na jednu noc.

Na temném nádvoří stála polonahá, nahrubo opracovaná Žena, jedna z těch vyzáblic bez ňader, které v posteli muže zhltnou jako hladová vlčice. Branou sem vnikalo mohutné mořské

světlo z náměstí, které připomínalo horní palubu – celý Trogir je jako loď uprostřed moře, krásný a uspořádaný do dokonalé symetrie a spleti uliček. Obdivovaná, okukovaná a nenechávýma rukama laskaná Žena pořád ještě stála na nádvoří paláce, i potom co ho zabral komunistický režim. A pak jednoho dne prostě zmizela a od té doby se o ní nic neví, až na městské povídačky, spřádající nejrůznější hypotézy. Profesionální zloději, říká se, by ukradli spíš zlaté a stříbrné cennosti z pokladu neďaleké katedrály. A v hloubi duše jsou téměř všichni přesvědčení, že šlo o opravdový únos – jako kdyby socha z přídě nebyla jen věc, nýbrž oživlá postava, kterou zamilovaný neukradne, nýbrž unese.

